

Zaključena 18. regionalna konferenca o katastru in infrastrukturi prostorskih podatkov

8.6.2026 - | gov.si

Letošnja konferenca je bila posvečena razvoju katastra stavb, povezovanju prostorskih evidenc, uporabi novih tehnologij in prehodu od primerjave sistemov k sodelovanju med državami regije.

Na Brdu pri Kranju se je zaključila 18. regionalna konferenca o katastru in infrastrukturi prostorskih podatkov, ki jo je od 7. do 8. junija 2026 gostila Geodetska uprava Republike Slovenije. Tradicionalno srečanje je ponovno povežalo predstavnike geodetskih, katastrskih in geoprostorskih institucij iz širše regije ter ponudilo prostor za odprt strokovni dialog, izmenjavo dobrih praks in oblikovanje skupnih razvojnih usmeritev.

Letošnja konferenca je potekala pod naslovom Ponovni premislek regionalne geodezije: kataster stavb od obrisa na karti do digitalnega dvojčka nepremičnin. (Rethinking Regional Geodesy: Building Cadastre: From Map Outline to a Digital Twin of Real Estate). Osrednja tema je bila kataster stavb, njegov razvoj, pomen za pravno varnost in upravljanje prostora ter možnosti, ki jih za nadaljnji razvoj odpirajo sodobne tehnologije, digitalizacija, umetna inteligenca, daljinsko zaznavanje, 3D modeli in digitalni dvojčki.

Konferenca se je začela že v nedeljo, 7. junija, z neformalnim sprejemom udeležencev na Račjem otoku na Brdu pri Kranju. Uvodno srečanje je bilo namenjeno prvemu povezovanju udeležencev, neformalnim pogovorom in ustvarjanju prostora za sodelovanje, ki je tudi sicer ena ključnih vrednot regionalne konference. Prav takšna srečanja potrjujejo, da se strokovni razvoj ne gradi le v konferenčnih dvoranh, temveč tudi skozi odnose, zaupanje in pripravljenost institucij, da si med seboj delijo izkušnje.

Uradni program konference je potekal v ponedeljek, 8. junija. Udeležence je uvodoma pozdravil generalni direktor Geodetske uprave Tomaž Petek, ki je poudaril pomen regionalnega sodelovanja, zaupanja in izmenjave znanja med državami, ki se pri razvoju katastrskih, nepremičninskih in prostorskih sistemov srečujejo s podobnimi vprašanji. Kot je bilo izpostavljeno, se vloga geodetskih uprav hitro spreminja. Njihovo delo ni več povežano le z vodenjem evidenc, temveč vse bolj z zagotavljanjem kakovostnih, povezljivih in uporabnih prostorskih podatkov, ki omogočajo boljše odločanje, učinkovito upravljanje prostora in razvoj digitalnih storitev.

Udeležence je nagovorila tudi predstavnica organizacije EuroGeographics Patricia Sokacova. EuroGeographics povežuje evropske nacionalne geodetske, kartografske in zemljiške uprave ter pomembno prispeva k razvoju skupnega evropskega geoprostorskega prostora. Prisotnost predstavnice organizacije je dodatno poudarila pomen povezovanja regionalnih pobud z evropskimi razvojnimi usmeritvami.

Osrednje strokovno predavanje je pripravila dr. Andreja Švab Lenarčič z Geodetske uprave, ki je predstavila prehod od klasičnega razumevanja katastra k sodobnemu, dinamičnemu spremljanju prostora. Prostorski podatki niso več le statičen zapis stanja, temveč postajajo pomembna podlaga za odločanje, načrtovanje, nadzor sprememb in razvoj digitalnega dvojčka prostora.

Osrednji poudarek je bil na stavbah, ki so eden ključnih gradnikov digitalnega dvojčka. Omogočajo analize osvetlitve, hrupa, poplavne in potresne ogroženosti, pretoka zraka, mikroklima ter drugih prostorskih pojavov. V Sloveniji se podatki o stavbah vodijo v katastru nepremičnin in državnem topografskem modelu. Sistem je razvit in javno dostopen, vendar je kakovost podatkov različna, saj izvirajo iz različnih obdobj, metod zajema in virov.

Predavateljica je poudarila, da prihodnji razvoj ne temelji le na izboljševanju registrov, ampak na boljšem razumevanju prostora. Pomembni postajajo zaznavanje novih gradenj, spremljanje sprememb obstoječih objektov, odkrivanje neskladij ter podpora inšpekcijskim in upravljavskim postopkom.

Pri tem imajo ključno vlogo sodobni podatkovni viri: satelitski posnetki, aerofotografiranje, pravi ortofoto, LiDAR in poševni posnetki. Vsak vir ima svojo prednost. Sateliti omogočajo pogosto spremljanje večjih območij, letalski posnetki večjo natančnost, LiDAR zanesljivo 3D geometrijo, poševni posnetki pa boljši vpogled v fasade in robove stavb.

Iz teh podatkov je mogoče avtomatizirano izdelovati 3D modele stavb, tlorise streh in opisne attribute, kot so višina stavbe, višina slemena, število etaž, površina in tip strehe. Takšni modeli ne nadomeščajo katastra, temveč ga dopolnjujejo z opazovanim fizičnim stanjem v prostoru.

Ključno sporočilo predavanja je, da mora digitalni dvojček temeljiti na cikličnem zajemu podatkov, poenotenih metodah, avtomatizirani obdelavi in strokovnem preverjanju. Le tako lahko prostorski podatki postanejo zanesljiva osnova za pametnejše evidence, boljše odločanje in učinkovitejše upravljanje prostora.

Pomemben del dopoldanskega programa je bil namenjen tudi rezultatom tematske študije, pripravljene na podlagi vprašalnika med sodelujočimi državami. Namen študije ni bil primerjati ali razvrščati držav, temveč razumeti različne pristope, prepoznati skupne izzive in ugotoviti, ali v regiji obstaja skupna razvojna smer. Odgovori sodelujočih institucij so pokazali, da večina držav že razpolaga z osnovnimi registri stavb, nepremičnin ali infrastrukture, vendar se sistemi med seboj razlikujejo po obsegu, povezanosti, kakovosti podatkov in načinu vzdrževanja.

Iz razprav je bilo razvidno, da se države v regiji soočajo s podobnimi vprašanji. Kako zagotoviti boljšo povezanost podatkov med institucijami? Kako zmanjšati razdrobljenost evidenc? Kako podatke, ki so bili nekoč predvsem arhivski ali administrativni zapis, spremeniti v aktivno orodje za spremljanje sprememb v prostoru? Kako v sisteme vključiti podatke o stavbah, infrastrukturi in drugih objektih na način, ki bo uporaben za različne uporabnike? In kako lahko sodobne tehnologije omogočijo hitrejši razvoj, ne da bi pri tem izgubili zanesljivost, pravno varnost in zaupanje v uradne evidence?

Na ta vprašanja so se navezali tudi udeleženci panela direktorjev različnih geodetskih in katastrskih institucij. Panel je vodil generalni direktor Geodetske uprave Tomaž Petek. Direktorji sodelujočih institucij so predstavili svoje poglede na razvoj katastra, prostorskih podatkov, digitalnih storitev in novih tehnologij. Razprava je pokazala, da se geodetske uprave danes vse bolj premikajo od vloge skrbnikov evidenc k vlogi aktivnih nosilcev digitalne preobrazbe prostora.

Posebej je bilo poudarjeno, da prihodnost prostorskih evidenc ne bo temeljila le na zbiranju podatkov, temveč na njihovi kakovostni uporabi. Prostorski podatki morajo postati podlaga za analize, napovedovanje, spremljanje sprememb, nadzor, načrtovanje in podporo odločanju. Pri tem imajo pomembno vlogo umetna inteligenca, avtomatizacija, daljinsko zaznavanje, 3D zajem, povezovanje podatkovnih slojev in razvoj digitalnih dvojčkov.

Med odmorom so si udeleženci v predavstvu lahko ogledali tudi predstavitvene točke Geo Slovenija,

kjer so bili predstavljeni primeri uporabe geoprostorske inteligence in rešitve, ki jih je Geodetska uprava skupaj s partnerji razvila v zadnjem obdobju. Poseben poudarek je bil namenjen tudi rezultatom Hackathona Geo Slovenija, na katerem so mladi strokovnjaki, študenti in razvijalci iskali nove načine uporabe prostorskih podatkov. Predstavljene rešitve so pokazale, da umetna inteligenca ni več oddaljena tehnologija prihodnosti, temveč postaja vse bolj konkreten del razvoja sodobnih geoprostorskih storitev.

Popoldanski del konference je bil zasnovan kot predstavitev izbranih dobrih praks sodelujočih institucij. Vsaka sodelujoča institucija je predstavila eno izbrano rešitev, projekt, inovacijo ali izkušnjo, ki je lahko navdih tudi za širšo regijo. Namesto klasičnih poročil o delu institucij je bil poudarek na konkretnih primerih, ki jih je mogoče prenesti, prilagoditi ali nadgraditi tudi v drugih okoljih.

V predstavitvah so sodelovale institucije iz Bosne in Hercegovine, Republike Srbske, Črne gore, Hrvaške, Kosova, Severne Makedonije, Srbije in Slovenije. Predstavljene so bile različne razvojne poti, vendar je vse prispevke povezovala skupna ambicija: vzpostaviti sodobnejše, bolj povezane in bolj uporabne prostorske sisteme. Udeleženci so spregovorili o modernizaciji katastrskih sistemov, digitalnih storitvah, upravljanju podatkov, novih metodah zajema, povezovanju evidenc, podpori uporabnikom in o izzivih, ki jih prinaša vse hitrejši tehnološki razvoj.

Zaključek dneva je pokazal, da je regija strokovno močna, razvojno ambiciozna in pripravljena na sodelovanje. Čeprav imajo države različne pravne, organizacijske in tehnološke sisteme, jih povezuje skupno razumevanje, da so kakovostni prostorski podatki eden ključnih temeljev sodobne države. Ti podatki omogočajo pravno varnost, učinkovito prostorsko načrtovanje, razvoj nepremičninskega trga, boljše upravljanje infrastrukture, varovanje okolja, podporo kriznemu odzivanju in razvoj številnih digitalnih storitev.

Ob zaključku strokovnega dela je bilo poudarjeno, da regionalna konferenca ni pomembna le zaradi predstavitev, temveč predvsem zaradi povezav, ki jih ustvarja med ljudmi in institucijami. Geodetske in katastrske uprave se v regiji ne srečujejo zato, da bi zgolj primerjale svoje sisteme, temveč zato, da bi se učile druga od druge, delile dobre prakse in skupaj iskale odgovore na vprašanja, ki presegajo nacionalne meje.

Konferenca se bo nadaljevala s spremljevalnim programom na posestvu Brdo in slavnostno večerjo, namenjeno nadaljnjemu mreženju in neformalni izmenjavi izkušenj. Tudi ta del programa je pomemben del regionalnega sodelovanja, saj se številne pobude, ideje in prihodnja partnerstva pogosto začnejo prav v sproščenem pogovoru med strokovnjaki.

V torek, 9. junija, se program nadaljuje z zaključno konferenco projekta Zeleni slovenski lokacijski okvir SLO4D, enega ključnih razvojnih projektov Geodetske uprave Republike Slovenije na področju digitalne preobrazbe prostorskih podatkov. S tem se strokovno srečanje na Brdu pri Kranju vsebinsko povezuje v širšo zgodbo o razvoju sodobnega geoprostorskega ekosistema, od urejenih evidenc in kakovostnih podatkov do naprednih digitalnih storitev, geoprostorske inteligence in digitalnega dvojčka prostora.

Osemnajsta regionalna konferenca o katastru in infrastrukturi prostorskih podatkov je znova potrdila, da je prihodnost geodezije v sodelovanju. Pot od primerjave sistemov do sodelovanja ni le slogan letošnjega srečanja, temveč smer, ki jo institucije v regiji vse bolj prepoznajo kot nujno. Skupni izzivi zahtevajo skupne pogovore, izmenjavo znanja in odprtost za nove rešitve.

Geodetska uprava je kot gostiteljica letošnje konference predstavila slovenske izkušnje, hkrati pa odprla prostor za izmenjavo znanja celotne regije. Srečanje je pokazalo, da so urejeni, kakovostni in

povezljivi prostorski podatki ključni za pravno varnost, razvoj digitalnih storitev, učinkovito upravljanje prostora in trajnostni razvoj širše regije.

<https://www.gov.si/novice/2026-06-08-zakljucena-18-regionalna-konferenca-o-katastru-in-infrastrukturi-prostorskih-podatkov>